

För kommande konferenser: Se vårt Kalendarium

<http://www.sciecom.org/Kalendarium/>

OpenDOAR - Directory of Open Access Repositories

Ledande universitet över hela världen har skapat ett ständigt växande nätverk av öppna arkiv. Sådana arkiv har också satts upp av forskningsfinansierare som National Institutes of Health (NIH) i USA och Wellcome Trust i UK. I dag finns det följaktligen ett stort antal arkiv av olika storlek, sammansättning och omfattning och nya tillkommer hela tiden. Det har blivit något av en utmaning att hålla reda på alla dessa arkiv och deras olika karakteristika.

OpenDOAR presenterar nu första versionen av sin förteckning över kvalitetskontrollerade öppna arkiv <http://www.opendoar.org/> För att garantera kvaliteten har samtliga arkiv i listan granskats av DOAR-medarbetare. Granskningen ger samtidigt medarbetarna en bild av den internationella utvecklingen av öppna arkiv och möjlighet att notera nya inslag och inriktningar. Informationen analyseras kontinuerligt, så att varje ny version av OpenDOAR kan uppdateras med relevanta nyheter. Nuvarande lista förväntas hela tiden att växa med nya arkiv.

Målet är att skapa en bro mellan arkiven och olika tjänster som skördar arkivmaterial. En typisk sådan tjänst kan vara en sökmotor, som indexerar materialet. Sökmotorerna hittar ofta alldeles för mycket skräp. Informationen från OpenDOAR gör det möjligt att erbjuda mer fokuserade sökningar; t.ex att söka fram just de arkiv som är relevanta för sökaren.

Se pressreleasen

[http://www.open_doar.org/documents/
OpenDOAR_Press_Release_Jan06.pdf](http://www.open_doar.org/documents/OpenDOAR_Press_Release_Jan06.pdf)

OpenDOAR är ett samarbetsprojekt mellan University of Nottingham, UK och Lunds universitet. OpenDOAR bygger på OA arbete som gjorts av andra forskare och projekt för att beskriva arkiv., bl a the Public Knowledge Project och universitetet i Illinois-Urbana-Champaign samt universitetet i Southampton.

OpenDOAR finanseras av Open Society Institute (OSI). JISC (Joint Information Systems Committee), UK stöder liksom de UK-baserade Consortium of Research Libraries (CURL) samt SPARC Europe – en europeisk allians.

Wellcome Trust och tre stora förlag kommer överens om Open Access

<http://www.wellcome.ac.uk/doc%5Fwtx027916.html>

De tre stora förlagen Blackwell, Oxford University Press och Springer har meddelat att de ändrat sina licensvillkor så att den forskning som publiceras i deras tidskrifter omedelbart kan bli fritt tillgänglig.

Diskussioner har förts mellan Wellcome Trust och ett antal förlag sedan WTs beslutat att resultaten av den forskning som WT finansierar görs fritt tillgängliga i PubMed Central samtidigt som de publiceras via förlagens respektive OA-tjänster: Blackwell Online Open <http://www.blackwellpublishing.com/static/onlineopen.asp>, OUP Oxford Open <http://www.oxfordjournals.org/oxfordopen/> och Springer Open Choice <http://www.springer.com/sgw/cda/frontpage/0,11855,1-40359-0-0-0,00.html>. Kostnaderna bärs av forskningsfinansiärerna. WT har för sin del beräknat kostnaden till ca 1% av den summa de årligen spenderar.

Dr Mark Walport, direktör för Wellcome Trust, säger:

"We are delighted to have achieved this agreement with Blackwell, OUP and Springer. It is good news for them, for us, and most importantly, for the scientific community at large."

"It is essential that the market is innovative and leads the way in showing how business models can evolve and adapt to maximise the impact of published research."

Royal Society debatten, UK

42 medlemmar i Royal Society (inkl. fem nobelpristagare) har undertecknat ett öppet brev <http://www.frsopenletter.org/> (2005-12-07) till Lord Rees, president för Royal Society, Brevskrivarna är besvikna över Royal Societys inställning till de engelska forskningsrådets (RCUK) förslag till OA policy. Med brevet vill man stödja den fria tillgången till resultaten av rådsstödd forskning för att maximera användbarheten både för forskare och praktiker samt den brittiska allmänhet, vars skatter i stor utsträckning bekostar denna forskning . För Royal Societys ställningstaganden se <http://www.royalsoc.ac.uk/document.asp?tip=0&id=3883> och <http://www.royalsoc.ac.uk/page.asp?id=3882>

SPARC ingår partnerskap med Science Commons

SPARC (Scholarly Publishing and Academic Resources Coalition) samarbetar nu med Science Commons <http://science.creativecommons.org>. för att göra SPARCs Author Addendum <http://www.library.upenn.edu/scholcomm/AuthorsAddendum4.pdf> maskinläsbart och sökbart på webben. <http://www.arl.org/sparc/announce/011706.html>

Detta ökar avsevärt användbarheten av Author Addendum, som är till för att brukas av författarna i förhandlingar med förlag om artikelpublicering. Författaren skall kunna behålla viktiga rättigheter:

1. "the rights to reproduce, distribute, publicly perform, and publicly display the Article in any medium for non-commercial purposes
2. the right to prepare derivative works from the Article
3. the right to authorize others to make any non-commercial use of the Article so long as Author receives credit as author and the journal in which the Article has been published is cited as the source of first publication of the Article."

Indiska regeringen kräver parallellpublicering

I samband med specialsessionen om Open Access vid 93e Indian Science Congress i Hyderabad, 6 januari 2006 antogs följande rekommendationer för "Optimal National Open AccessPolicy":

"The Government of India [including DST, DSIR, CSIR, DBT, DoD, DAE, DRDO, ICAR, ICMR, UGC, IITs, IISc, and NITs] expects authors of research papers resulting from publicly-funded research to maximise the opportunities to make their results available for free. To this end the Government:

- Requires electronic copies of any research paper that has

been accepted for publication in a peer-reviewed journal, and is supported in whole or in part by Government funding, to be deposited into an institutional open access repository immediately upon acceptance for publication.

- Encourages Government Grant Holders to publish in a suitable Open Access Journal where one exists; the Government will cover the publication costs, if any.
- Encourages Government Grant Holders to retain ownership of the copyright of published papers where possible."

(Källa: Subbiah Arunachalam, Distinguished Fellow, MSSRF & Coordinator of the session)

NIHs policy stärks?

NIH har utsett en rådgivande Public Access Working Group (PAWG) http://www.nlm.nih.gov/od/bor/workgroup_roster.html för att ge råd om hur NIH på bästa sätt skall kunna genomföra sin Public Access Policy <http://publicaccess.nih.gov/>. Enligt information från Peter Suber har gruppen rekommenderat en skärpning så att "requests"ändras till "requires". Dessutom vill man ha en strikt övre gräns för embargot till sex månader. Detta är ett återupplivande av den amerikanska kongressens krav på just denna deadline. Nih utsträckte sedan tiden till 12 månader, sannolikt efter påtryckningar från förlagssidan.

Om forskare med NIH-stöd följde rekommendationerna skulle mer än 5500 artiklar per månad bli fritt tillgängliga. Hur verkligheten ser ut kan ses på NIHs statistik på <http://www.nihms.nih.gov/>.

Elseviers lobbying i USA

Peter Suber har tipsat om en artikel i The London Times, 20 januari, 2006 av Tom Baldwin och Anna Stroman, **British firms top foreign spending on US lobbyists**. I artikeln berättas att brittiska firmor spenderat mer än 165 miljoner USD sedan 1998 på lobbyverksamhet i Washington. Till de fyra firmor som spenderat mest hör Reed Elsevier med 12 miljoner USD.

Peter Suber visar också på William Walshs inlägg den 23 januari på *Issues in Scholarly Communication* <http://www.library.gsu.edu/news/index.asp?typeID=62> där han citerar den analys Center for Public Integrity <http://www.publicintegrity.org/default.aspx> gjort. Elseviers utlägg på lobbyverksamhet ökade enligt denna analys med 605% under perioden 1998 tom 2004.

Bolagets halvårsrapport för 2005 visar redan utlägg för lobbyverksamhet på 1,6 miljoner USD. Bland de specificerade lobbyverksamheterna listas följande som bör vara av stort intresse för ScieComs läsare:

- H.R. 1201, Digital Media Consumer Rights Act, provisions related to copyright.
- NIH reauthorization bill, provisions relating to access policies.
- U.S. government position on scientific publishing, provisions related to OECD position.
- German implementation of the EU copyright directive

The Research Information Network (RIN), UK

RIN startade 2005 för att leda och koordinera arbetet med forskningsinformation i UK. Projektet löper initialt på 3 år med en finansiering på 3 miljoner GBP från de fyra Higher Education funding bodies, de tre nationalbiblioteken samt de åtta forskningsråden. Målet är att hjälpa forskarna att hitta i den växande och alltmer komplexa mängden av information och att starta dialoger mellan olika aktörer inom forskar-, biblioteks- och informationsvärlden. Man har sex strategiska mål;

1. To develop, with the active involvement of key stakeholders, a strategic framework for enhancing the UK research information infrastructure
2. To ensure that the research community contributes to and collaborates in a programme of action tailored to its needs
3. To act as an advocate for research information provision at the highest levels of policy-making in the UK, and to represent the interests of UK researchers in relevant international forums
4. To co-ordinate action to improve the arrangements for researchers to find information sources relevant to their work, and how they may gain access to them
5. To lead the development of a programme to sustain and enhance management and development of the aggregate UK collection of published hard copy research resources
6. To co-ordinate action to ensure that the outputs researchers produce and need are retained and made available for use in the most effective way

RINs strategiska plan <http://www.rin.ac.uk/?q=strategic-plan>

Nytt från Kanada

Först av de kanadensiska forskningsfinansiärerna meddelade Kanadas *International Development Research Centre (IDRC)* http://www.idrc.ca/en/ev-1-201-1-DO_TOPIC.html i december, att de planerar sätta upp ett öppet arkiv med full tillgång till IDRCs omfattande forskningsmaterial och därmed väsentligt öka både visibilitet och sökbarhet. Dessutom tillgodoser man de IDRC-finansierade forskarnas stora behov av en publiceringskanal och hjälper forskare från södra världen att delta i det internationella informationsutbytet samtidigt som deras forskning får ökat genomslag.

"The world of scholarly communications is rapidly changing. The emerging culture of protecting intellectual property, soaring costs of accessing research literature, and difficulties in having research published in traditional journals are restricting the development of research capacity in the South."

Webb-enkät om öppna utbildningsresurser för högre utbildning

OECD's **Centre for Educational Research and Innovation (CERI)** utför en studie om Open Educational Resources (OER) i högre utbildning. Som en del av studien erbjuds en webbaserad enkät för enskilda lärare, instruktörer och forskare som använder eller producerar OER. Alla som arbetar inom högre utbildning inbjuds att fylla i enkäten, det tar ca 10-15 minuter. Den som anger sin e-post adress när enkäten fyllts i erhåller en gratis elektronisk kopia av den slutgiltiga rapporten. Direktlänk till enkäten: <http://www2.oecd.org/survey/Surveys/TakeSurvey.aspx?surveyid=1075>

För mer information om studien se <http://www.oecd.org/edu/oer>.

LOCKSS lanserar nytt initiativ för att bevara vetenskapligt innehåll - CLOCKSS

Ett antal förlag, bibliotek och lärda sällskap har startat ett tvåårigt pilotprojekt som använder LOCKSS-teknologin (Lots of Copies Keep Stuff Safe) för att skapa ett stort s.k. *dark archive*: en sluten säker plats för publicerat vetenskapligt digitalt innehåll. http://www.webopedia.com/TERM/D/dark_archive.html%23 Innehållet i CLOCKSS skall bara bli tillgängligt efter en "trigger"händelse (en katastrof av något slag), som medför att materialet inte längre är tillgängligt från förlagets servrar.

Om detta inträffar, kommer en gemensam styrgrupp med representanter från alla tre samarbetskategorier att inleda en beslutsprocess för att avgöra om materialet skall betraktas som "föräldralöst" och om det bör göras allmänt tillgängligt. Styrgruppen säkrar att innehållet är kontrollerat och ser till att ingen enskild person eller sektor får auktoritet över "föräldralöst" material i systemet.

Mer information på <http://www.lockss.org/clockss>

Nytt från Adelphi Charter

I ScieCom info 2005:3 berättade vi om att RSA (The Royal Society for the encouragement of Arts, Manufactures and Commerce) i oktober i fjol bildade *The RSA Adelphi Charter on Creativity, Innovation and Intellectual property*

<http://www.adelphicharter.org/>

RSAs projektdirektör John Howkins rapporterar nu att man fått mycket god respons från personer och organisationer i USA, Europa, Afrika, Asien och Latinamerika.

Dokumentet har sänts till samtliga regeringsorgan i Geneve för vidarebefordran till deras representanter i WIPO och WTO. I november tillerkände WIPO RSA permanent status som observatör vid WIPO:s möten. Kopior av dokumentet har distribuerats vid WIPO World Summit on the Information Society (WSIS) in Tunisien. Focus är nu den engelska regeringens nya Independent Review of Intellectual Property, under ledning av Andrew Gowers, fd redaktör för Financial Times. Rapporten skall vara klar i höst och läggas fram för finansdepartementet och departementen för handel och kultur.

Påvlig copyright ger klirr i kassan

Vatikanen har beslutat att alla påvliga dokument nu omfattas av copyright. Detta gäller inte bara nuvarande påve Benedictus XVI utan retroaktivt 50 år tillbaka i tiden och kommer att tillämpas strict av Vatikanens officiella förlag *Libreria Editrice Vaticana*, med anor från 1587.

Beslutet har kritiserats för att behandla påvens ord som handelsvaror och hota kyrkans uppgift att sprida det kristna budskapet. Ett förlag i Milano berättar att de gett ut en antologi med 30 rader från påvens tal till samt ett utdrag från hans tal vid tillträdet. Förlaget hade fått en räkning på 15 000 EUR (15% på varje boks försäljningspris och 3500 EUR i juridiska kostnader). Enligt uppgift krävs förlag på mellan 3 och 5% på exemplarpriset av varje verk som innehåller påvens ord. Om upphovsrättsintrång konstateras utgår juridiska kostnader och den högre procentsatsen på 15%.

(Källa: The Times, 23/1, 2006, Richard Owen.

<http://www.timesonline.co.uk/article/0%2c%2c13509-2005615%2c00.html>

Nyheter och Notiser är sammanställda av **Ingegerd Rabow**, projektledare ScieCom, förste bibliotekarie Lunds Universitets Bibliotek, Biblioteksdirektionen
Ingegerd.Rabow@lub.lu.se